

Maassa- URHEILU

AKSELI KASKELA, päätoimittaja

T. I. SORJONEN

**FRANS SAASTAMOINEN, toimitussih-
teeri ja taloudenhoitaja.**

Julkaisija SUOMEN LATU r.y., Helsinki, Bulevardi 12, puhelimet 34 064 ja 39 500, siirtotili (tilaukset ja ilmoitukset) 6401 ja (kannatusilmoitukset) 22071.

Tilauhinta mk 200; — vsk.

Hyvä tapa vaatii, että kirjoituksia ja kuvia lainattaessa lähde mainitaan.

Lehtemme seuraava numero ilmestyy toukokuussa kesäleirien ja lomamatkojen merkeissä.

Massaurheilun tilauksia vastaanottavat postitoimistot, asiamiehet ja Rautatiekljokaupan myymälät.

TYÖPAIKKAURHEILU

Kansanurheilun huomattavana kannattavana voimana maassamme on n.s. työpaikkaurheilu. Teollisuus- ja liikelaitosten suorittamat toimenpiteet työpaikkaurheilun ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ovat myös suuresti vaikuttaneet edustusurheilun laajentamiseen ja voimistumiseen. Tehdaspaikkakunnalla olevat lukuisat urheilukentät, harjoitushuoneistot, uimalaitokset ja hiekkarannat, retkeily- ja hiihtomajat sekä hyppyrimäet ja viitoitetut ladut ovat useimmissa tapauksissa paikallisten tehdaslaitosten aikaansaamia ja ylläpitämiä. Monipuolinen urheiluojelma harjoituksineen, neuvontatilaisuuksineen ja erilaisine kilpailuineen ja näytöksineen antaa työpaikkaurheilulle sen hengen ja sisällön. Tehtaitten palkkaamat neuvojat, henkilöstön keskuudesta valitut urheilutoimikunnat, runsashakuinen asiaan innostunut toimitsijajoukko sekä aktiivisesti suorituksiin osallistuva nuoriso suorittavat käytännöllisen työn, jota riittää runsaasti kaikkien vuodenaikojen osalle.

Edelläesostetuin edellytyksin työpaikkaurheilusta on varsinaisten urheilujärjestöjen rinnalla muodostunut tärkein urheilutoiminnallinen kokoomus, jopa niin huomattava, että urheilujärjestöt joutuvat jokapäiväisessä työssään ottamaan huomioon työpaikkaurheilun vaikutuksen yleisen urheiluelämän kulkuun. Työpaikkaurheilu omasta puolestaan pyrkii myös pitämään kosketusta urheilujärjestöihin. Varsinkin paikallisissa oloissa välitön kosketus on välttämätöntä, koska osittain samat miehet ja naiset ovat mukana molemmissa. Myöskin suorituspaikkojen käytön järjestely edellyttää yhteisötoimintaa samaten kuin kilpailu- ja harjoitus-toiminta.

Työpaikkaurheilun tarpeellisuudesta ja järjestelystä on esitetty eriäviä mielipiteitä. Nykyään kuitenkin tunnustetaan yleisesti sen merkitys tehdas- ja liiketyössä toimivien kansalaisten ja heidän perheittensä jäsenten vapaa-ajan viettomuotona sekä kehollisen kunnan ja henkisen vireyden lisääjänä. Paikallisen organisaation

suhteen on myös päästy lähemmäksi eri osapuolien käsityskantoja, mistä on aiheutunut, että työpaikkaurheilurintamalla vallitsee nykyään "linnarauha". Tosin joskus vielä nähdään tyytymättömiä lausuntoja asiasta, mutta ne lienee laskettava lähinnä politiikan sivutuotteiksi ja tällä heikellä vaaleja valmistelevalle propagandaksi.

Tehdas- ja liikelaitosten palveluksessa olevien urheilijoiden keskuudessa innostus työpaikkaurheiluun on viime vuosina suuresti lisääntynyt. Tämä ei koske vain kilpailutoimintaa, vaan myös harrastusurheilua. Nykyään yhä laajemmin käytäntöön otetut harrastusurheilumuodot ovat antaneet uutta verta koko työpaikkaurheilulle, korostaen samalla sen kansanurheilun luonnetta. Esimerkiksi talven mittaan tapahtuvat harrastushiihtosuoritukset mielenkiintoisine palkintoineen ovat saaneet myös iäkkäämmän väenosan säännölliseen suksien käyttöön. Samaten keväiset harrastuskävelyt, kesäiset uintisuoritukset ja syksyiset muokkausvoimisteluharjoitukset eri ikäasteille ja sukupuolille ovat lisääneet liikuntaa harrastavien lukumäärää. Toisaalta työpaikkaurheilun laajeneminen eri tehdas- ja liikelaitosten väliseksi kilpailuksi on suuresti kiinnostanut aktiivimiehiä, puhumattakaan ulkomaisista turneista, joille pääseminen on luonnollisesti suurin toive ja tavoite. Kaikella tällä toiminnallaan työpaikkaurheilu on luonut tehdas- ja liikeyhteisöhengen, jonka vaikutus myös tuotannolliseen toimintaan on suuriarvoinen.

Meillä ei ole erityisiä koko maan käsittävää työpaikkaurheilujärjestöä kuten esimerkiksi kaikissa Skandinavian maissa. Ajatuksia tällaisen aikaansaamisesta on kuitenkin vaihdeltu eri urheilupiireissä. Urheilujärjestöissä näihin ajatuksiin on kuitenkin suhtauduttu määrättyin varauksin. Tämän johdosta työpaikkaurheilujärjestön aikaansaaminen meidän oloissamme lienee huomattavasti vaikeampaa kuin muualla. Vaikeaksi sen lähinnä tekee järjestöllisen urheiluelämämme kahtiajakautuminen, jota ei ole muissa pohjoismaissa.

(Jatk. seur. siv.)

Jokaisen mökin nurkalta lähtee latu . . .

"Hikilistoiksi" kutsui tunnettu pohjois-hämäläinen urheilumies ja -johtaja Frans Valdemar Mänty-vainaja aikoinaan sik-piirinsä prosenttiihhtotilastoja. Hän oli 1920-luvun alussa massahiihdon alullepanija toiminta-alueellaan — tietäväsi koko maassakin — ja ennen kaikkea väsymätön ja tulisieluinen herätystyöntekijä suurten joukkojen liikkeelle saamiseksi sk. väen ja muidenkin kansalaisryhmien keskuudessa. Hän kirjoitti, puhui asiasta ja koulutti itselleen alijohtajat joka pitäjään — jopa kyläänkin — sekä laati heille joka'alviseit toimintasuunnitelmat, joiden toteuttamisesta hän piti jääräpäisen sitkeästi kiinni. Kehui, jos kaikki hoidettiin hyvin, mutta myöskään ei säästännyt moitteita sanoja, mikäli asiaan oli suhtauduttu välipitämättömästi. Mutta niin hän sitten saikin herätysiihhtoihinsa, prosenttikilpailuihinsa, maakuntavies-tiinsä — mitä kaikkia ne olivatkaan — niin paljon väkeä, ettei sellaista oltu aikaisemmin eikä myöskään jälkeensä koettu. Hän perehdytti maakunnan väen tarkoituksenmukaisiin hiihtovälineisiin ja hankki niitä ennen kuulumatonta määrää kaukaisimpiin korpikyliinkin. "Hiihtourheilu on siitä erikoinen", oli Männyllä tapana sanoa, "ettei sen harjoittamiseen tarvita kalliita ja vaikeasti aikaansaattavia urheilukenttiä, vaan voi jokainen ohjata suksensa ladulle, joka lähtee hänen kotimökkkinsä nurkilla".

(Jatk. ed. siv.)

Itse työpaikkaurheilun kannalla katsottuna oman järjestön perustamisella on sekä heikkoja että vahvoja puolia. Heikoksi puoleksi on katsottava se, että järjestönä työpaikkaurheilun taloudelliset mahdollisuudet olisivat huomattavasti pienemmät kuin teollisuus- ja liikelaitosten ohjelmaan kuuluvana sosiaalisena toimintana palveluksessa olevan väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, kuten nykyään on asianlaita. Otaksuttavaa myös on, että järjestön puitteissa työpaikkaurheilu luisuisi liian paljon kilpaurheiluksi harrastustoiminnan jäädessä sivuseikaksi. Heikommat taloudelliset mahdollisuudet vaikuttaisivat osaltaan tähän suuntaukseen. Vahvoina puolina järjestömuodossa voitaneen mainita kiinteämpi yhtenäisyys sekä joustavampi yhteistoiminta toisten kotimaisten urheilujärjestöjen kanssa sekä helpompi yhteydenpito muiden maiden vastaaviin järjestöihin.

Järjestömuotona työpaikkaurheilu tulee onnistumaan ja voimistumaan vain siinä tapauksessa, että siinä ovat sekä työnantajat että työntekijät luottamuksellisessa yhteistoiminnassa toistensa kanssa.

Niin sanoi suuri urheilujohtaja Frans Valdemar Mänty, ja paljon muutakin suoraan sydämeen käypää ja velvoittavaa. Eikä tämän urheilun suurmiehen — yhtä vähän kuin muidenkaan asian hyväksi turvasaneiden — työ ole suinkaan valunut hiekkaan. Neljännesvuosista sitten huolella ja perusteellisuudella kylvetetty siemen on noussut oraalle, jopa tuonut kaunista satoakin. Vain sotavuodet ovat tehneet kylvökseen ohimenevästi kitukasvuiseksi, mutta jalka rauhan aurinko jälleen lopullisesti alkaa täydellä terällään paistaa, nousee siitä entistä ehompi ja elinvoimaisempi oras.

Viimeisiä virsiään veisaava runsasluminen talvi antoi jälleen kauniin lupauksen jalon kansallisurheilumme jatkuvasta kansansuosioista ja sen suuresta merkityksestä kansalaiselämän nostamiseksi sotien aiheuttamasta rappiotilasta. Väkeä oli jälleen lumisilla laduilla kuin konsanaan hyvinä rauhan vuosina. Kansanavunhiihtoihin saatiin osanottajia niin paljon, että järjestelytoimikuntien rohkeimmatkin toiveet useilla tahoilla toteutuivat aikakirjoihin merkittävällä tavalla. Olisi vain toivonut, etteivät jotkut, pelkästään kansanavun keräykseen innostuneet olisi havahtuneet aseittamaan painopistettä yksipuolisesti "kukkivan sydämen" myynnille ja pitämään hiihtoa pelkkänä "välttämättömänä pahana". Tästä varoitavana esimerkkinä kerrottakoon, miten eräs tunnettu, kansanavun hyväksi erikoisen ansiokkaasti toiminut rouva sanoi asian merkeissä toimeenpannun radiolähteyksen yhteydessä: "Kunhan nyt vain hiihtää suksien pituudelta, kyllä sellainenkin suoritus jo riittää merkin saamiseen". Tietenkin kaikkien mukana olleiden urheilumiesten vastalause moisen epäurheilumaisuuden johdosta oli ehdoton ja yksimielinen. Kyllä ihmisten raikkaaseen ulkoilmaan hiihtämään saaminen on sitä kaikkein arvokkainta kansanapua, mitä ei voida rahalla korvata. Varmaan Tahkokin olisi reväissyt vaatteensa, jos hän olisi sattunut mokoman ajattelamattomuuden kuulemaan. Tulihan se onneksi tuoreeltaan oikaisuksi, mutta lipsahduksenakin on sellainen "rönsyilevä typeryys" meille kaikille massaurheilun ystäville sangen vastenmielinen. Reilu peli näet vaatii ensin kunnan lenkki ja sitten vasta merkki.

Myös teollisuus- ja liikelaitosten hiihtoihin otti tänä talvena osaa tavallisia runsaammat hiihtäjäjoukot. Monin paikoin osanottajamäärä kaksinkertaistui lähinnä edellisistä vuosista. Elintarviketilanteen parannuttua on ihmisten liikunnan tarve myös vastaavasti kasvanut. Hiihtovälineiden saanti on nimikään suuresti helpottunut, joten urheiluvälinekauppiat pääsivät — kurnon talven pitäessä huolta mainostuksella — ennätyslukuihin myyntitoiminnassaan. Paitsi tavanomaisia massahiihtoja järjestivät jotkut kaupunkiteollisuuslaitokset